

Valsts aizsardzības koncepcija

Apstiprināta LR Ministru Kabinetā 2008.gada 20.maijā

Pieņemta LR Saeimā 2008. gada 19.jūnijā

1. Ievads

1. Valsts aizsardzības koncepcija (turpmāk – koncepcija) izstrādāta, pamatojoties uz Nacionālās drošības likuma 29.pantu. Tās mērķis ir noteikt valsts militārās aizsardzības stratēģiskos pamatprincipus, prioritātes un pasākumus valsts aizsardzības nodrošināšanai. Koncepcija sagatavota atbilstoši Latvijas ģeopolitiskajai situācijai, nacionālās drošības un ārpolitikas mērķiem un Latvijas saistībām, kas izriet no dalības Ziemeļatlantijas līguma organizācijā un Eiropas Savienībā.

2. Koncepcija ir sagatavota, ņemot vērā nacionālās drošības apdraudējuma faktoru izvērtējumu, kā arī reģionālās un starptautiskās drošības attīstības tendenču analīzi un Ziemeļatlantijas līguma organizācijas un Eiropas Savienības drošības un aizsardzības politiku definējošos dokumentus.

3. Koncepcija nosaka Latvijas valsts aizsardzības uzdevumu īstenošanas un Latvijas Nacionālo bruņoto spēku (turpmāk – Nacionālie bruņotie spēki) attīstības plānošanas vadlīnijas.

2. Latvijas drošības un starptautiskās drošības raksturojums

4. Līdz ar dalību Ziemeļatlantijas līguma organizācijā un Eiropas Savienībā Latvija ir būtiski nostiprinājusi valsts drošību un aizsardzību. Pamatu valsts drošībai un aizsardzībai veido Latvijas militāro spēju nostiprināšana, Ziemeļatlantijas līguma organizācijas kolektīvās aizsardzības princips un militārā sadarbība ar sabiedrotajām valstīm Ziemeļatlantijas līguma organizācijas un Eiropas Savienības ietvaros.

5. Latvijas drošība nav atdalāma no pārējo Baltijas jūras reģiona Ziemeļatlantijas līguma organizācijas un Eiropas Savienības valstu drošības, ko veicina cieša savstarpēja sadarbība. Svarīga loma Latvijas un visa reģiona drošības veicināšanā ir militārajai sadarbībai ar Baltijas valstīm, Ziemeļvalstīm, kā arī Amerikas Savienotajām Valstīm, kas arī turpmāk būs nozīmīgs Latvijas stratēģiskais partneris. Eiropas Savienības drošības un aizsardzības politikai ir nozīmīga loma starptautiskajā drošības vidē, un tas ir svarīgs Latvijas drošības un aizsardzības stiprināšanas elements.

6. Īstenojot valsts aizsardzības politiku, ir jāņem vērā atsevišķu valstu iespējamā iekšpolitikas un ārpolitikas nenoteiktība, kas var negatīvi ietekmēt Latvijas un tās sabiedroto valstu drošību. Viens no drošības riskiem ir iespējamās spēku līdzsvara izmaiņas starptautiskajā politikā, kas saistītas ar atsevišķu valstu straujo ekonomisko attīstību, cīņu par dabas resursiem, pieaugošajām bruņošanās tendencēm, kā arī centieniem atgūt ietekmi pasaules politikā.

7. Vienlaikus Latvijas (tāpat kā pārējo Ziemeļatlantijas līguma organizācijas un Eiropas Savienības dalībvalstu) drošību būtiski ietekmē starptautiskās drošības vides attīstības tendences un drošības izaicinājumi. Piemēram, starptautiskais terorisms, masu iznīcināšanas ieroču izplatība, organizētā noziedzība, kiberuzbrukumi, kā arī nestabilitāte dažādos pasaules reģionos un atsevišķu valstu vēlme iesaistīties militārajā sāncensībā.

8. Mūsdienu draudiem raksturīga globāla izplatība, tos ir sarežģīti paredzēt, un tiem nav tikai valstiska izcelsme. Globālo drošības izaicinājumu mainīgais raksturs nosaka to, ka efektīvai Latvijas drošības un aizsardzības nodrošināšanai jābalstās uz gatavību novērst valsts apdraudējuma situācijas miera, valsts apdraudējuma un kara laikā.

3. Valsts aizsardzības nodrošināšana

3.1. Valsts aizsardzības pamatuzdevums

9. Latvijas valsts aizsardzības pamatuzdevums ir garantēt valsts neatkarību, teritoriālo nedalāmību un iedzīvotāju drošību. Lai visefektīvāk nodrošinātu valsts drošību un aizsardzību, Latvija ir pievienojusies Ziemeļatlantijas līguma organizācijai un Eiropas Savienībai. Savlaicīgai valsts apdraudējuma novēršanai ir nepieciešama efektīva brīdināšanas sistēma un preventīvo pasākumu kopums.

10. Valsts apdraudējuma gadījumā Nacionālie bruņotie spēki sadarbībā ar sabiedroto valstu bruņotajiem spēkiem nodrošina Latvijas valsts sauszemes teritorijas, jūras akvatorijas un gaisa telpas neaizskaramību. Nacionālajiem bruņotajiem spēkiem kopā ar civilajām valsts institūcijām ir jābūt gataviem uzņemt sabiedroto valstu bruņotos spēkus Latvijas teritorijā.

11. Nacionālie bruņotie spēki sniedz atbalstu valsts civilajām institūcijām apdraudējuma situāciju novēršanā un to radīto sekū pārvarēšanā un likvidācijā. Nacionālo bruņoto spēku iesaistīšana šajos pasākumos veicina valsts resursu efektīvu izmantošanu un paaugstina Nacionālo bruņoto spēku praktisko sagatavotību.

3.2. Valsts aizsardzības stratēģiskais pamatprincips

12. Latvijas valsts aizsardzības stratēģiskais pamatprincips ir dalība Ziemeļatlantijas līguma organizācijas kolektīvās aizsardzības sistēmā, kuras uzdevums ir tās dalībvalstu aizsardzība pret jebkura veida militāru apdraudējumu. Līdz ar to Latvijas interesēs ir, lai Ziemeļatlantijas līguma organizācija saglabā un attīsta rīcībspēju un efektivitāti savu uzdevumu

īstenošanai, tā stiprinot arī Latvijas aizsardzību. Lai to īstenotu, Latvijai ir svarīgi stiprināt savu ietekmi Ziemeļatlantijas līguma organizācijā, darbojoties Ziemeļatlantijas līguma organizācijas lēmumu pieņemšanas un konsultāciju procesā.

13. Balstot savu drošību uz kolektīvo aizsardzības sistēmu, Latvija ir aktīvi iesaistījusies gan Ziemeļatlantijas līguma organizācijas spēju stiprināšanā, gan tās īstenotajās starptautiskajās operācijās un citos drošības veicināšanas pasākumos. Nacionālie bruņotie spēki iekļaujas Ziemeļatlantijas līguma organizācijas militārajās kaujas vienībās, īpašu uzmanību pievēršot ieguldījumam Ziemeļatlantijas līguma organizācijas ātrās reaģēšanas spēkos. Piedaloties ātrās reaģēšanas spēkos, Nacionālie bruņotie spēki iegūst pieredzi, kas nepieciešama kaujas spēju pilnveidošanai.

14. Latvijas aizsardzības spēju attīstība notiek saskaņā ar Ziemeļatlantijas līguma organizācijas spēju attīstības nostādņēm, kuru pamatu veido Ziemeļatlantijas līguma organizācijas Visaptverošās politiskās vadlīnijas, nosakot dalībvalstīm militāro spēju izpildes saistības. Lai Latvija sekmīgi darbotos Ziemeļatlantijas līguma organizācijā, ir nepieciešama bruņoto spēku savietojamība. Tā sekmē Ziemeļatlantijas līguma organizācijas dalībvalstu bruņoto spēku veidu un vienību sadarbību kopējo uzdevumu veikšanai.

15. Valsts aizsardzības sistēmas efektīvai darbībai militāru un nemilitāru apdraudējumu pārvarēšanā būtiska ir visu iesaistīto valsts institūciju darbības koordinācija un savstarpējā sadarbība šo apdraudējumu prognozēšanā, plānošanā, novēršanā un pārvarēšanā, lai efektīvi izmantotu valsts rīcībā esošos resursus un ātri reaģētu uz katru iespējamo apdraudējumu vai tā radītajām sekām.

4. Pasākumi militārās aizsardzības nodrošināšanai

16. Valsts militārās aizsardzības pamatu veido Nacionālie bruņotie spēki, kas nodrošina valsts sauszemes teritorijas, jūras akvatorijas un gaisa telpas neaizskaramību, piedalās starptautiskajās operācijās, nodrošina personālsastāva un militārā dienesta rezervju apmācību, kā arī iesaistās valsts apdraudējuma situāciju novēršanā. Kara vai izņēmuma stāvokļa laikā Nacionālo bruņoto spēku sastāvā tiek iekļauta Latvijas Bankas Aizsardzības pārvalde, kara laikā Nacionālo bruņoto spēku sastāvā tiek iekļauta Valsts robežsardze.

17. Nacionālie bruņotie spēki tiek attīstīti kā profesionāli sagatavots, kaujas situācijām un dažādām drošības situācijām pielāgoties spējīgs, moderni ekipēts, ar Ziemeļatlantijas līguma organizācijas militārajām vienībām un Eiropas Savienības kaujas grupām savietojams un sociāli nodrošināts valsts

aizsardzības instruments ar sabalansētiem uzdevumiem, struktūru un finansējumu.

18. Primāri tiek attīstītas tās Nacionālo bruņoto spēku kaujas spējas, kas ir izmantojamas dažādās drošības situācijās gan nacionālo, gan kolektīvo aizsardzības uzdevumu izpildei un atbilst šādām prasībām:

a) efektivitāte – vienību mobilitāte, militāro spēju savietojamība ar sabiedroto spēkiem, gatavība darboties daudznacionālos militāros formējumos un plaša spektra operācijās,

b) izvēršamība – spēja izveidot, sagatavot un pārvietot vienības Latvijā, kā arī izveidot, sagatavot un nosūtīt tās uz starptautisko operāciju rajoniem,

c) ilgtspēja – gatavība uzturēt vienības un nodrošināt to darbību ar resursiem visā operācijas laikā,

d) daudzfunkcionalitāte – vienību spēja iesaistīties visu veidu apdraudējuma situāciju novēršanā gan Latvijā, gan ārpus tās,

e) izdzīvotspēja – vienību aizsardzība no masu iznīcināšanas ieroču apdraudējuma,

f) informētības pārkums – ātra stratēģiskās un operatīvās informācijas ieguve un izmantošana uzdevumu izpildei.

19. Nacionālie bruņotie spēki veic valsts aizsardzības pasākumus ar to rīcībā esošām augstas kaujas gatavības vienībām nacionālās un kolektīvās aizsardzības plānos noteiktajā kārtībā. Zemākas kaujas gatavības vienības atbilstoši nepieciešamībai sagatavo atsevišķus speciālistus un specializētas apakšvienības Nacionālo bruņoto spēku uzdevumu izpildei.

20. Nacionālie bruņotie spēki uztur tādu struktūru, kurā administratīvais elements ir pakārtots kaujas un kaujas atbalsta uzdevumiem.

21. Zemessardze ir Nacionālo bruņoto spēku sastāvdaļa, un tās mērķis ir iesaistīt Latvijas Republikas pilsoņus valsts teritorijas un sabiedrības aizsardzībā. Nacionālās aizsardzības sistēmas ietvaros Zemessardze sniedz atbalstu regulārajiem spēkiem, uzturot nepieciešamās specializētās spējas. Kolektīvās aizsardzības sistēmas ietvaros tā pilda Latvijas kā uzņemošās valsts atbalsta funkcijas un piedalās starptautiskajās operācijās.

22. Valsts aizsardzības uzdevumu izpildei un atbilstošu militāro spēju attīstībai Nacionālo bruņoto spēku kopējais skaitliskais sastāvs nepārsniedz 20000, no kuriem 5800 ir profesionālā dienesta karavīri, pārējo skaitu veido zemessargi, militārie un civilie darbinieki. Apstiprinot valsts budžetu, Saeima katru gadu nosaka Nacionālo bruņoto spēku skaitlisko sastāvu.

23. Latvijas Bankas Aizsardzības pārvalde un Valsts robežsardze piedalās valsts aizsardzības nodrošināšanā Nacionālo bruņoto spēku likumā paredzētajos

valsts apdraudējuma gadījumos, pārejot Nacionālo bruņoto spēku sastāvā un pildot tām tiesību aktos un rīcības plānošanas dokumentos noteiktos uzdevumus.

24. Valsts aizsardzības sistēmas attīstība notiek šādos galvenajos virzienos:

24.1. profesionālais militārais dienests:

24.1.1. profesionāli bruņotie spēki nodrošina Nacionālo bruņoto spēku gatavību nacionālajai un kolektīvajai aizsardzībai ar efektīvām operatīvajām spējām, augstu kaujas gatavību un ar mūsdienu tehnoloģijām;

24.1.2. attīstot uz profesionālo dienestu balstītus bruņotos spēkus, militārajam dienestam ir jāpiesaista atbilstošs personāls. Lai nodrošinātu Nacionālos bruņotos spēkus ar nepieciešamo personāla skaitu, rekrutēšanas sistēmai jābūt elastīgai, modernai un efektīvai. Jaunsardzes kustības nostiprināšana un tās darbības attīstība veicina atbilstoša personāla piesaisti militārajam dienestam;

24.1.3. lai personālu piesaistītu un motivētu dienēt Nacionālajos bruņotajos spēkos, ir jāattīsta personālsastāva karjeras plānošanas sistēma, kas nodrošina skaidru turpmākās karjeras izaugsmi Nacionālajos bruņotajos spēkos un efektīvu Nacionālo bruņoto spēku amatu aizpildīšanu ar nepieciešamo personālu;

24.1.4. lai veicinātu karavīra amata konkurētspēju darba tirgū, jānodrošina atbilstošs atalgojums militārajam personālam, profesionālo zināšanu pastāvīga papildināšana, jārada priekšnoteikumi veiksmīgai integrācijai civilajā dzīvē pēc dienesta beigām un jānodrošina karavīri un viņu ģimenes ar atbilstošām sociālajām garantijām;

24.2. veicamajiem uzdevumiem un mūsdienu standartiem atbilstošs bruņojums, infrastruktūra un apmācība:

24.2.1. Nacionālo bruņoto spēku attīstībai un modernizācijai ir jāiegādājas moderna bruņojuma tehnika un ieroču sistēmas un jānodrošina kvalitatīva apmācība, kas atbilst izmantojamām tehnoloģijām. Moderna bruņojuma un ekipējuma iegāde ir vērsta uz to, lai paaugstinātu bruņoto spēku kaujas spējas un karavīru aizsardzību;

24.2.2. Nacionālo bruņoto spēku vienību izvietošanai, uzturēšanai un apmācību procesa atbalstam nepieciešams attīstīt atbilstošu daudzfunkcionālu infrastruktūru;

24.2.3. ņemot vērā to, ka Nacionālie bruņotie spēki ir skaitliski nelieli, to attīstībai un modernizācijai ievieš tādas militāri tehniskās sistēmas, kuru izmantošana neprasa ievērojamus personāla resursus. Tām jābūt efektīvām apvidus novērošanā, gaisa telpas un teritoriālās jūras kontrolē un aizsardzībā, lai nodrošinātu informētības pārākumu;

24.2.4. lai attīstītu Nacionālo bruņoto spēku spēju atbalstīt sabiedrību dažādās valsts apdraudējuma situācijās miera laikā, nepieciešams specifisks aprīkojums un atbilstoši apmācīts personāls;

24.2.5. lai ilgtermiņā nodrošinātu vienību mobilitāti valsts teritorijā un transportēšanu uz operāciju rajoniem, kā arī to transportēšanu un ilglaicīgu uzturēšanu starptautisko operāciju rajonos, vienības sākotnēji veidojamas ar minimāli nepieciešamo kaujas atbalstu un kaujas nodrošinājuma atbalstu, ar laiku pakāpeniski palielinot šīs spējas;

24.2.6. Nacionālo bruņoto spēku profesionalitātes paaugstināšanai tiek pilnveidota apmācību sistēma, lai katram karavīram nodrošinātu militārajam dienestam nepieciešamās zināšanas un profesionālās izaugsmes iespējas, bet vienību lauka taktiskās nodarbības būtu tuvinātas iespējamiem kaujas apstākļiem;

24.3. kaujas spējas:

24.3.1. Nacionālie bruņotie spēki attīsta tādas kaujas spējas, lai valsts apdraudējuma gadījumā spētu nodrošināt Latvijas valsts sauszemes teritorijas, jūras akvatorijas un gaisa telpas neaizskaramību. Vienlaikus Nacionālie bruņotie spēki pilnveido spēju piedalīties meklēšanas un glābšanas pasākumos un sniegt atbalstu valsts civilajām institūcijām apdraudējuma situācijās;

24.3.2. viens no Zemessardzes attīstības virzieniem ir nodrošināt spēju sadarbībā ar regulārajiem spēkiem īstenot valsts aizsardzības uzdevumus līdz sabiedroto valstu bruņoto spēku ierašanās brīdim Latvijas teritorijā un nodrošināt uzņemošās valsts atbalstu sabiedroto spēkiem;

24.3.3. ņemot vērā Latvijas dalību Ziemeļatlantijas līguma organizācijā un Eiropas Savienībā un iesaistīšanos starptautiskās drošības stiprināšanā, Latvijas karavīriem jābūt sagatavotiem dalībai starptautiskajās operācijās ģeogrāfiski tālos rajonos ar Latvijai neraksturīgu klimatu, atšķirīgiem sociālpolitiskajiem un ekonomiskajiem apstākļiem un kultūras vidi. Piedaloties starptautiskajās operācijās, Nacionālie bruņotie spēki attīsta operacionālo pieredzi un pilnveido kaujas nodrošinājuma sistēmu un kaujas sadarbību ar sabiedroto spēkiem;

24.3.4. Nacionālo bruņoto spēku attīstība notiek saskaņā ar šādām Ziemeļatlantijas līguma organizācijas militāro spēju attīstības vadlīnijām:

- a) modernas komandvadības sistēmas izveide, efektīvu sakaru un informācijas pārraides sistēmu attīstība un to drošība,
- b) kaujas spēju efektivitātes paaugstināšana,
- c) aizsardzības pret masu iznīcināšanas ieročiem pilnveidošana,
- d) mūsdienīgas mācību infrastruktūras izveidošana;

24.3.5. atbilstoši Ziemeļatlantijas līguma organizācijas kopīgajai politikai Latvija attīsta spējas, lai nodrošinātu ne mazāk kā 8 % no Nacionālo bruņoto spēku personālsastāva pastāvīgu uzturēšanos operāciju rajonos, un tas ir 450 karavīru. Ne mazāk kā 40 % no Nacionālo bruņoto spēku kopējā personālsastāva skaita jābūt sagatavotiem dalībai Ziemeļatlantijas līguma organizācijas, Eiropas Savienības un citu starptautisko organizāciju vadītajās operācijās;

24.3.6. Nacionālajiem bruņotajiem spēkiem vidējā termiņā jānodrošina spēja līdz 15000 kilometru attālumā no Latvijas robežas izvietot un patstāvīgi uzturēt operācijas rajonā vada līmeņa vienību, līdz 5000 kilometru attālumā – rotas līmeņa vienību, līdz 3000 kilometru attālumā – divas rotas līmeņa vienības

ar integrētām kaujas atbalsta un kaujas nodrošinājuma spējām. Ja nepieciešams, Nacionālajiem bruņotajiem spēkiem jābūt gataviem piedalīties Ziemeļatlantijas līguma organizācijas vadītajās pilna kaujas spektra operācijās ar vienu kājnieku bataljonu līdz sešiem mēnešiem bez rotācijas vai apakšvienībām, kas nepārsniedz divas kājnieku rotas, vai līdzvērtīga lieluma specializētajām apakšvienībām uz laiku līdz sešiem mēnešiem ar rotāciju. Nacionālo bruņoto spēku Jūras spēkiem jāpildinveido spēja piedalīties Ziemeļatlantijas līguma organizācijas vadītajās operācijās;

24.3.7. laikus īstenotas un efektīvas brīdināšanas sistēmas ietvaros ir jāizveido un jāattīsta izlūkošanas, vadības, kontroles un informācijas sistēmas, un jānodrošina to darbības drošība, panākot informētības pārākumu un iespēju to nekavējoties izmantot savu mērķu sasniegšanai.

5. Uzņemošās valsts atbalsta nodrošināšana

25. Lai pilnvērtīgi varētu īstenot valsts aizsardzību, Latvijai uzņemošās valsts atbalsta sistēmas ietvaros ir jānodrošina sabiedroto bruņoto spēku uzņemšana Latvijas teritorijā. Uzņemošās valsts atbalstam ir jānodrošina ātra sabiedroto spēku ierašanās un izvēršanās, kas balstās uz savietojamu un saskaņotu apgādes un nodrošinājuma sistēmas plānošanu.

26. Uzņemošās valsts atbalsta sistēma ir būtiska ne tikai valsts militāra apdraudējuma, bet arī dabas un cilvēku radīto katastrofu seku novēršanas un starptautisko mācību gadījumos. Uzņemošās valsts atbalstu Nacionālie bruņotie spēki nodrošina ciešā sadarbībā ar valsts civilajām institūcijām un privātajām institūcijām, kas atbilstoši apdraudējuma līmenim un intensitātei nodrošina:

- a) ātru un efektīvu robežšķērsošanas procedūru īstenošanu,
- b) medicīniskā atbalsta sniegšanu,
- c) civilās aviācijas un lidlauku izmantošanu, jūras transporta flotes un ostu izmantošanu, kā arī dzelzceļa un ar to saistītās infrastruktūras izmantošanu,
- d) civilā transporta un citas spēku izvēršanai nepieciešamās infrastruktūras izmantošanu.

27. Visas atbildīgās institūcijas nodrošina uzņemošās valsts atbalsta sistēmas uzturēšanu un savstarpējo koordināciju, lai, ja nepieciešams, varētu ātri izvērst sabiedroto spēkus.

6. Personāla rezervju un mobilizācijas sistēmas

28. Līdz ar pāreju uz profesionāliem bruņotajiem spēkiem ir jāizveido un jāuztur atbilstošas personāla rezervju un mobilizācijas sistēmas, kas nodrošinātu valsts aizsardzības uzdevumu veikšanu valsts apdraudējuma situācijā.

29. Latvija uztur personāla rezerves un mobilizācijas sistēmas atbilstoši apdraudējuma līmenim, un tajās ieguldītais līdzekļu apmērs ir adekvāts Nacionālo bruņoto spēku veicamajiem uzdevumiem. Tās balstās uz pilsoņu pienākumu aizstāvēt valsts neatkarību, brīvību un demokrātisko valsts iekārtu, neprasa ievērojamus līdzekļus lielas un augstas gatavības mobilizācijas rezerves uzturēšanai. Nacionālo bruņoto spēku personāla rezervju sistēmas primārā uzturēšanas bāze ir Zemessardze.

30. Nepieciešams attīstīt personāla rezerves sistēmu, kas ļautu plānot resursu piesaisti Nacionālo bruņoto spēku uzdevumu izpildei ne tikai valsts apdraudējuma gadījumā, bet arī miera laikā, kā arī Nacionālo bruņoto spēku darbības nodrošināšanai Ziemeļatlantijas līguma organizācijas kolektīvās aizsardzības operācijās un miera uzturēšanā. Veidojot šādu personāla rezervi, jāņem vērā, ka Nacionālajiem bruņotajiem spēkiem ir jāspēj konkurēt Latvijas darba tirgū un jāveido attiecīga šo rezervju apmācība, apgādes un nodrošinājuma sistēma.

7. Līdzdalība starptautiskās drošības stiprināšanā

31. Uzņemoties līdztbildību par kopējās drošības veicināšanu eirotlantiskajā telpā, Latvijai ir jāiesaistās starptautiskās drošības stiprināšanā, kas vienlaikus ir ieguldījums Latvijas drošībā.

32. Pastāvot globāla rakstura draudiem, aizvien nozīmīgāka kļūst valstu un starptautisko organizāciju laikus īstenota rīcība un cieša savstarpēja sadarbība potenciālo draudu mazināšanā un starptautiskās drošības veicināšanā. Latvijas interesēs ir saskaņota sadarbība starp Apvienoto Nāciju Organizāciju, Ziemeļatlantijas līguma organizāciju, Eiropas Savienību un Eiropas Drošības un sadarbības organizāciju, jo šo organizāciju rīcībā esošie krīzes vadības resursi ļauj rast visatbilstošāko risinājumu starptautisko krīžu noregulēšanai. Latvija atbalsta Ziemeļatlantijas līguma organizācijas un Eiropas Savienības harmoniskas sadarbības attīstību bez funkciju un spēju pārklāšanās šo organizāciju starpā.

33. Latvija iesaistās starptautiskās drošības stiprināšanā, piedaloties starptautiskajās operācijās, īstenojot reģionālo sadarbību, kā arī nodrošinot Ziemeļatlantijas līguma organizācijas partnervalstīm atbalstu aizsardzības reformu ieviešanā.

7.1. Dalība starptautiskajās operācijās

34. Latvijas dalība starptautiskajās operācijās stiprina starptautisko drošību un vienlaikus ir ieguldījums nacionālajā drošībā. Piedaloties starptautiskajās operācijās, Latvija veicina sadarbību ar saviem sabiedrotajiem

Ziemeļatlantijas līguma organizācijā un Eiropas Savienībā, sniedzot tiem politisku un praktisku atbalstu aktuālo drošības jautājumu risināšanā, un gūst lietderīgu pieredzi militārajā jomā.

35. Dalību starptautiskajās operācijās Latvija plāno saskaņā ar nacionālās drošības politikas un ārpolitikas prioritātēm. Balstot drošību uz kolektīvās aizsardzības pamatprincipu, Latvijas prioritāte ir dalība Ziemeļatlantijas līguma organizācijas vadītajās operācijās. Vienlaikus, ņemot vērā pieejamos personāla un finanšu resursus, Latvija iesaistās Eiropas Savienības vadītajās un citās starptautiskajās operācijās.

36. Situācijas stabilizēšanā un drošības atjaunošanā starptautisko krīžu rajonos nepieciešama visaptveroša pieeja, piesaistot militāros un civilos līdzekļus un finansējumu. Līdz ar to Latvija iesaistās starptautiskās drošības stiprināšanā ne tikai ar militāru ieguldījumu, bet – iespēju robežās – arī ar civilajiem resursiem.

37. Eiropas Savienības rīcībā esošās spējas ir svarīgas starptautisko krīžu savlaicīgai novēršanai un pēckonflikta situācijas stabilizēšanai. Latvijas interesēs ir veicināt Eiropas Savienības un Ziemeļatlantijas līguma organizācijas civilo un militāro līdzekļu koordinētu izmantošanu drošības problēmu risināšanā.

7.2. Reģionālā sadarbība (Baltijas valstu sadarbība, sadarbība ar Ziemeļvalstīm)

7.2.1. Baltijas valstu sadarbība

38. Baltijas valstu militārā sadarbība balstās uz to kopējām interesēm un mērķiem, kas vērsti uz valstu drošības un labklājības paaugstināšanu, kā arī efektīvu dalību Ziemeļatlantijas līguma organizācijā un Eiropas Savienībā. Cieša Baltijas valstu sadarbība ir Latvijas stabilitātes un drošības stiprināšanas pamatelements un sekmē Baltijas valstu bruņoto spēku attīstību un to savstarpējo savietojamību.

39. Baltijas valstīm ir jāturpina attīstīt un pilnveidot kopējie militārie projekti, kas nodrošina ierobežoto resursu efektīvāku izmantošanu un kopējo militāro spēju pilnveidošanu. Sadarbībai jāpalielina Baltijas valstu bruņoto spēku spēja piedalīties starptautiskajās operācijās un jāattīsta gatavība nodrošināt uzņemošās valsts atbalstu.

7.2.2. Sadarbība ar Ziemeļvalstīm

40. Latvijas un Ziemeļvalstu sadarbība balstās uz kopīgām interesēm – veicināt stabilitāti un drošību Baltijas jūras reģionā, sekmēt valstu militāro spēju stiprināšanu un gatavību piedalīties starptautiskajās operācijās, kā arī efektīvi izmantot cilvēku un finanšu resursus militāro spēju attīstīšanā. Tā paver iespējas veidot kopīgu nostāju un kopīgas pozīcijas dažādos drošības un aizsardzības politikas jautājumos, palielinot iespēju ietekmēt lēmumu pieņemšanas procesus starptautiskajās organizācijās, kā arī pilnveidojot valstu aizsardzības spējas.

41. Latvijai ir svarīgi turpināt sadarbību ar Ziemeļvalstīm šādās galvenajās jomās – pirmsoperāciju apmācība un kopīga darbība operāciju rajonos, personāla apmācība un personāla apmaiņa, apgādes jautājumi un iepirkumi, konsultācijas par uzņemošās valsts atbalsta jautājumiem, militāro spēju plānošanu un vides aizsardzību.

7.3. Atbalsts NATO partnervalstīm aizsardzības reformu ieviešanā

42. Kā pilntiesīga Ziemeļatlantijas līguma organizācijas dalībvalsts Latvija veido daļu no daudz plašākas kopējās drošības telpas un ir uzņēmusies jaunus pienākumus starptautiskās drošības un stabilitātes stiprināšanā. Sekojot Ziemeļatlantijas līguma organizācijas īstenotajai politikai, Latvija aktīvi sadarbojas ar valstīm, kuru ārpolitikas un drošības politikas mērķi ir ciešākas sadarbības attīstīšana ar Ziemeļatlantijas līguma organizāciju un Eiropas Savienību.

43. Latvijas mērķis, daloties uzkrātajā demokrātijas attīstības, eiroatlantiskās integrācijas, drošības un aizsardzības sektora veidošanas pieredzē, ir sniegt Ziemeļatlantijas līguma organizācijas partnervalstīm nepieciešamo atbalstu, lai tās spētu sekmīgi īstenot nepieciešamās drošības un aizsardzības sektora reformas.

44. Pamatojoties uz partnervalstu izteikto interesi ciešāk sadarboties aizsardzības un drošības jautājumos, Latvija ir gatava dalīties pieredzē valsts aizsardzības reformu jomā ar Dienvidkaukāza un Rietumbalkānu reģiona valstīm, Moldovu un Ukrainu. Galvenās sadarbības jomas skar personāla apmācību, konsultācijas partnervalstu aizsardzības resora ekspertiem un atbalstu militāro spēju stiprināšanā.

8. Resursi

45. Lai īstenotu valsts aizsardzības uzdevumus, pildītu Ziemeļatlantijas līguma organizācijas un Eiropas Savienības saistības, sadarbotos ar sabiedrotajiem un piedalītos starptautiskajās operācijās, kā arī ņemot vērā izmaiņas starptautiskajā drošības situācijā un drošības izaicinājumu mainīgo un neprognozējamo raksturu, valsts aizsardzības finansējums tiek paredzēts 2 % apmērā no iekšzemes kopprodukta. Ziemeļatlantijas līguma organizācijas valstu un valdību vadītāju sanāksmē Rīgā 2006.gada novembrī valstis apņēmas nodrošināt atbilstošu finansējumu valsts aizsardzības uzdevumiem.

46. Latvija Ziemeļatlantijas līguma organizācijas un Eiropas Savienības ietvaros iesaistās daudznacionālās iniciatīvās un citos militāro spēju attīstības pasākumos, kas vērsti uz efektīvu līdzekļu izlietošanu un atbilst valsts aizsardzības attīstības prioritātēm.

9. Rīcības prioritātes

47. Valsts aizsardzības sistēmas attīstība un valsts aizsardzības nostiprināšana notiek šādos virzienos un saskaņā ar šādām rīcības prioritātēm:

a) profesionālā dienesta attīstība, nostiprinot rekrutēšanas un atlases procesu, turpinot karavīru profesionālās izaugsmes paaugstināšanu un karavīra profesijas prestiža nostiprināšanu, izveidojot efektīvu apmācības sistēmu, nodrošinot konkurētspējīgu atalgojumu, sociālās garantijas un dzīvojamā fonda celtniecību,

b) veicamajiem uzdevumiem atbilstoša bruņojuma un ekipējuma iegāde, kā arī atbilstošu apmācību nodrošināšana Nacionālo bruņoto spēku vienību kaujas spēju un karavīru drošības paaugstināšanai,

c) Nacionālo bruņoto spēku vienību sagatavošana dalībai starptautiskajās operācijās, pilnveidojot to operacionālo pieredzi un apgādes un nodrošinājuma spējas; Nacionālo bruņoto spēku gatavības nodrošināšana dalībai Ziemeļatlantijas līguma organizācijas pilna kaujas spektra operācijās ar vienu bataljonu līdz sešiem mēnešiem bez šīs vienības rotācijas,

d) Nacionālo bruņoto spēku dalības plānošana un nodrošināšana Ziemeļatlantijas līguma organizācijas ātrās reaģēšanas spēkos un Eiropas Savienības kaujas grupā,

e) starpinstitūciju sadarbības mehānisma un civilā personāla apmācības sistēmas izveidošana, lai nodrošinātu civilā personāla un finanšu resursu iesaistīšanu pēckonflikta stabilizēšanas un atjaunošanas pasākumos starptautisko operāciju rajonos, kā arī efektīvu civilmilitāro sadarbību starptautiskajās operācijās,

f) uzņemošās valsts atbalsta sistēmas attīstība, lai nodrošinātu sabiedroto bruņoto spēku uzņemšanu Latvijas teritorijā,

- g) rezerves un mobilizācijas sistēmas attīstība atbilstoši mūsdienu drošības situācijas prasībām un Nacionālo bruņoto spēku pamatuzdevumiem,
- h) Baltijas valstu kopējo militāro projektu turpināšana un pilnveidošana, kas nodrošina ierobežoto resursu efektīvāku izlietošanu un kopējo militāro spēju pilnveidošanu,
- i) Latvijas un Baltijas jūras reģiona Ziemeļatlantijas līguma organizācijas un Eiropas Savienības valstu sadarbības turpināšana, kas veicina to militāro spēju stiprināšanu un gatavību piedalīties starptautiskajās operācijās,
- j) atbalsta sniegšana Ziemeļatlantijas līguma organizācijas partnervalstīm drošības un aizsardzības sektora reformu pieredzes pārņemšanā saskaņā ar noteiktajām sadarbības prioritātēm,
- k) valsts budžeta finansējuma nodrošināšana valsts aizsardzības sistēmai 2 % apmērā no iekšzemes kopprodukta, panākot maksimāli efektīvu līdzekļu izlietojumu,
- l) jaunatnes patriotiskā audzināšana, nodrošinot vēsturiskās atmiņas saglabāšanu un pārmantošanu, iemūžinot pagātnes liecības un iekļaujot tās aktīvā apritē.

10. Noslēguma jautājumi

48. Konceptijā noteiktie stratēģiskie pamatprincipi un vadlīnijas valsts aizsardzības nodrošināšanai un militāro spēju attīstībai ir izstrādātas vidējam un ilgtermiņa laikposmam.

49. Pamatojoties uz koncepciju, tiek izstrādāts Valsts aizsardzības plāns, kas nosaka konkrētus valsts aizsardzības pasākumus, prioritātes un nepieciešamos resursus, kā arī iesaistīto institūciju un fizisko un juridisko personu nepieciešamo gatavību un darbību valsts aizsardzībā. Balstoties uz Valsts aizsardzības plānu, tiek izstrādāti Nacionālo bruņoto spēku attīstības plāni.

50. Konceptijas ieviešanu nodrošina Latvijas Republikas valsts institūcijas atbilstoši kompetencei un normatīvajos aktos noteiktajiem uzdevumiem.

51. Saskaņā ar Nacionālās drošības likumu koncepcija tiek pārskatīta un apstiprināta ne retāk kā reizi četros gados.

Aizsardzības ministrs
V.Veldre